

**בס"ד. משיחות ש"פ יתרו, כ"ף שבט
וליל ויום ב' פ' משפטים כ"ב שבט ה'תשנ"ב.**

— בקשר עם יום היאָרְצִיִּיט־הִילּוּל־הַרְבִּיעִי
של הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע זי"ע —

— תרגום מאידית —

א. כ"ב בחודש קשור עם ברכה, כמרומז במספר כ"ב — אותיות "בך", שרומז על "בך יברך ישראל"¹, ז.א. שזהו יום שממנו, על־ידו ואתו מתברכים בני ישראל בכל עניניהם. יתירה מזו: (היום של) "בך" בעצמו מבורך הוא, כמובן מפשטות הפירוש (הכתוב) ב"בך יברך ישראל", ש"בברכתם" (של אפרים ומנשה) מתברכים כל בני, ועד"ז בנדו"ד, שיום זה ("בך") גופא הוא מבורך, ועי"ז "יברך ישראל", כל בני ישראל. "בך" היא ברכה כזו שממנה באים ברכות נוספות, עוד ברכה ועוד ברכה, עד אין קץ ו"עד סוף כל העולם"² (כולל — הסוף של (עולם מלשון) העולם והסתר³).

עלי' חדשה ועלי' שלא בערך שניתוסף אז בהנשמה⁴. הגם שיאָרְצִיִּיט הוא היום שבו הי' הסתלקות הנשמה מן הגוף, העלם והסתר על הגילוי דנפש מִיִּשְׂרָאֵל, "חלק אלוֹקָה ממעל ממש"⁵, בהגוף — שזהו ההעלם הכי גדול שיכול להיות ר"ל — הרי, הכוונה בכך היא (כמו בכל ירידה) שזה יפעל אח"כ עלי' יותר גדולה, ובכל שנה (ביאָרְצִיִּיט) ניתוסף אז עלי' גדולה יותר (שלא בערך להעליות שלפני זה), הן עלי' בהנשמה, והן באלה שנמצאים נשמות בגופים למטה (שהי' להם קשר עם הנשמה)⁶, שניתוסף להם באריכות ימים ושנים טובות, מלאים בתורה ומצוות ובמעשים טובים.

ועוד ועיקר — העלי' שנפעלת

ב. וכמו"כ מובן בנוגע ליום היאָרְצִיִּיט דכ"ב שבט, שזהו יום ברכה, שממנו מתברכים כל בני — "בך יברך ישראל":

אצל בני ישראל, יאָרְצִיִּיט קשור עם עלי'. כפי שמודגש בהמנהג דאמירת קדיש ביום היאָרְצִיִּיט, בגלל

(1) ויחי מה, ב.

(2) לשון חז"ל — כתובות רפ"ט. זבחים לו, ב. ועוד.

(3) ראה לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ.

(4) ראה לקו"ש חכ"ו ע' 329 ואילך. וש"נ. וראה גם התוועדויות תשמ"ט ח"ב ע' 178 ואילך.

(5) תניא רפ"ב.

(6) ראה מכתב כ"ק מ"ח אדמו"ר (אגרות-קודש שלו ח"ג ע' קמג ואילך). שעי' התפלה לעילוי נשמת כו', הנה בזה גורמים נחת רוח לנשמות העולות, ואשר בגלל זאת הנה נשמות כו' מעוררים רחמים בעד יוצאי חלציהם כו' להיות נמשך להם שפע ברכה בגשמיות וברוחניות. וראה שיחת ש"פ שמות תשמ"ט ס"ז; ש"פ יתרו, כ"ב שבט סיא"א (התוועדויות תשמ"ט ח"ב ע' 182; 292).

וההמשך בזה עד — בחיים נצחיים¹⁵
בגאולה האמיתית והשלימה.

ג. ענין זה [העלי] שנפעלת ע"י
ההסתלקות] מודגש במיוחד בהיאָרציט
של בתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא
דורנו בכ"ב שבט, אשר נוסף על זכותה
היא, יש לה גם הזכות של אבי' [ובפרט
שלבת ישנה שייכות מיוחדת עם
האב¹⁶], והיא התחנכה על ידו וכו' :

נשיא הדור — נשיא מלשון
התנשאות — מגבי' ומנשא את כל
הדור, שכן "הנשיא הוא הכל"¹⁷. מזה
מובן בנוגע לבתו, שכל עניני' —
כולל ובמיוחד ההסתלקותה — פועלים
עלי' בכלם.

ובפרט שהיאָרציט שלה (בכ"ב
שבט) חל באותו חודש (שבט)
כהיאָרציט של אבי' כ"ק מו"ח
אדמו"ר (בעשירי בשבט), אשר העלי'
וההתנשאות דנשיא דורנו נמצאים
בגלוי יותר ביום ההילולא שלו,
כידוע¹⁸ שאז עולים "כל מעשיו
ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי
חיו" וזה בא בגלוי למטה, עד
ש"פועל ישועות בקרב הארץ"¹⁹.

עד לשלימות העלי' והתנשאות —
בהנשמות למעלה ובכל בני' למטה
— בגאולה האמיתית והשלימה,
כנ"ל.

(15) ראה סה"מ מלוקט שם ע' רפ. וש"נ.
(16) ראה נדה לא, סע"א (הובא בפרש"י ר"פ
תזרע). וראה "היום יום" כח אייר. וראה גם
התועדויות תשמ"ח ח"ב ע' 382. תשמ"ט ח"ב ע'
291.

(17) פרש"י חוקת כא, כא.

(18) תניא אגה"ק סכ"ז-סכ"ח.

(19) תהלים עד, יב.

בגאולה האמיתית והשלימה, הן העלי'
של הנשמה — ע"י "הקיצו ורננו
שוכני עפר"⁷, כידוע⁸ שתכלית
השלימות (גם של הנשמה) הוא דוקא
נשמות בגופים בתחיית המתים, והן
בבני' שהיתה להם שייכות עם
הנשמה — כמ"ש⁹ "בלע המות לנצח
ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל
פנים", ומובן, שכאשר "ומחה ..
דמעה" נעשה ע"י הקב"ה עצמו
(ומחה ה' אלקים דמעה"), ה"ז לא
רק מבטל את הדמעה שהיתה לפני זה
(כפשטות ענין המחיה), אלא שע"י
נפעלת הוספה בעלי', כמובן גם
מהפירושו¹⁰, ש"דמעה" בגימטריא
קי"ט, והכוונה בזה, שחסר אחד
מהקי"כ צירופי שם אלקים¹¹; וע"י
"ומחה ה' אלקים דמעה" נעשה
השלימות דק"כ (הגימטריא של
"דמעה" עם הכולל) — "והיו ימיו
מאה ועשרים שנה"¹², כפי שהי' אצל
משה רבינו — "בן מאה ועשרים שנה
אנכי היום"¹³, "היום מלאו ימי
ושנותי"¹⁴, מילוי ושלימות דימים
ושנים הן בגשמיות והן ברוחניות,

(7) ישע"י כו, יט.

(8) ראה בארוכה מכתב כ"ה אלול תש"נ
(התועדויות תש"נ ח"ד ע' 309 ואילך). וש"נ.

(9) ישע"י כה, ח. משנה סוף מו"ק. וראה גם
סה"מ מלוקט ח"ב ע' רעז ואילך. וש"נ.

(10) ראה מאורי אור מערכת דמעה (אות ד'
סעיף ז). לקר"ת צו יג, רע"א. ספר הליקוטם
דא"ח להצ"צ ערך דמעה. ועוד. וראה גם
התועדויות תש"נ ח"א ע' 314 ואילך.

(11) ראה תשובות וביאורים ס"ו (ע' 23 ואילך).
וש"נ.

(12) בראשית ו, ג.

(13) וילך לא, ב.

(14) פרש"י עה"פ. מר"ה יא, א. וש"נ.

שנים לאחר ההסתלקות של אבי, כ"ק מו"ח אדמו"ר, וזה חל ביום אחר בחודש, יותר מאוחר, מיום ההילולא דיו"ד שבט — יש בו איפוא ענין מיוחד, בהמשך ובהוספה ליום ההילולא שלו.

ויש לומר שזה מרומז גם במספר החודש (שבט) — חודש האחד עשר, ובמספר היום בחודש — כ"ב (שבט), שבא בהמשך ובהוספה לעשירי בחודש, יום ההילולא של נשיא דורנו, כדלקמן.

ומזה צריכים להפיק לימוד בעבודה של דורנו במיוחד — להיותו הדור של נשיא דורנו (ש"הנשיא הוא הכל"), ובמיוחד — לימוד בנוגע לעבודתן של נשי ובנות ישראל, להיותן קשורות עם היאָרצייט של בתו של נשיא דורנו,

ובפרט שבימים אלו — בסמיכות לכ"ב שבט — מתקיים כינוס השלוחות העולמי (וסימו ביום כ"ב שבט). וכדלקמן.

ה. ויובן זה ע"פ האמור לעיל²¹ בפרשת השבוע (יתרו), פרשת מתן תורה, אודות שני האופנים בעשרת הדברות — ה"דברות הראשונות" שנאמרות ע"י הקב"ה (וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמרו²²) וה"דברות האחרונות" שנאמרו ע"י משה רבינו (במשנה תורה²³):

ובפרט שדורנו זה הוא דור האחרון בגלות והדור הראשון לגאולה — כפי שכ"ק מו"ח אדמו"ר בעל ההילולא הכריז והודיע כמ"פ, שכבר סיימו הכל ועכשיו נותר רק לקבל את משיח צדקנו בפועל ממש — במילא מובן, שאם בינתיים הי' ענין של הסתלקות, כפי שזה הי' בכ"ב שבט בארבע שנים לפני זה (שנת ה'תשמ"ח), ה"ז אך ורק לפעול את העלי' היחידה שנותר — העלי' דגאולה האמיתית והשלימה.

עפ"ז מובנת הברכה ביום זה דכ"ב שבט — "בך יברך ישראל" — הברכות שנמשכים לבני, לכל יהודי ולכל בני. ובמיוחד — לנשי ובנות ישראל, ובפרט עי"ז שמתנהגות ע"פ הוראותי' ובדוגמתה. ברכות בכל הענינים — הן בגשמיות והן ברוחניות, ובגשמיות וברוחניות גם יחד, וברכות כאלה, שמכל ברכה נפעלת עוד ברכה ועוד ברכה עד אין קץ.

*

ד. מכיון שהיאָרצייט דכ"ב שבט קשור עם כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (אבי הנפטר), ובפרט (כנ"ל) שזה חל באותו חודש (שבט) של יום ההילולא שלו (כש"כל מעשיו ותורתו ועבודתו" עומדים בגלוי) — מובן שיום זה יש לו שייכות עם כללות עבודתו של נשיא דורנו (ובמילא) של כל הדור כולו (כי "הנשיא הוא הכל" ו"בתר רישא גופא אזיל"²⁰).

ביחד עם זה מובן, היות שההסתלקות דכ"ב שבט היתה כו"כ

21 קונטרס משיחות ש"פ יתרו, כ' שבט ס"א ואילך (לעיל ע' 211 ואילך). וש"נ.

22 פרשתנו (יתרו) כ, א.

23 ואתחנן ה, ו ואילך.

20 עירובין מא, א.

עד שזה פעל גם בסדר השתלשלות עצמו, עד בעולם הזה התחתון (כדברי חז"ל²⁹ שהקול ד"אנכי הוי"ו הגיע מכל ד' רוחות העולם ומשמים וארץ, ו"צפור לא צווח עוף לא פרח שור לא געה כו"³⁰).

אמנם, במתן תורה הי' הגילוי ד"וידבר אלקים גו"ו מצד למעלה ("ואני המתחיל שנאמר³¹ וירד הוי"ו על הר סיני"³², "וידבר אלקים גו"ו"), ולכן הגילוי בתחתונים הי' רק לפי שעה ו"במשוך היובל" (כאשר נסתלקה השכינה מהר סיני) אזי "המה יעלו בהר"³³, כיון שהר סיני נשאר כמקודם], ובאופן שזה פעל ביטול מציאות התחתון ("פרחה נשמתן"³⁴, ועד"ז צפור לא צווח כו') — כי התחתון (בחי' עשר) מצד ענינו הוא — לא יכול להכיל (בשלימות) את הגילוי ד"וידבר אלקים גו"ו" (בחי' אחד עשר);

קיבלו אז את הכח להמשיך אחד עשר גם בעשר, אבל בגלוי (למטה) נשאר (בעיקר) הגילוי דבחי' עשר (מסדר השתלשלות) — עשרת הדברות, משא"כ הגילוי דאחד עשר ("וידבר אלקים גו"ו") נתעלם לאחמ"כ (ושמעו דברי תורה מפי משה רבינו), בכדי שגם התחתונים מצד ענינם הם — יוכלו להכיל זאת.

שלימות הכוונה היא, שבני ישראל

"וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר" במתן תורה נתן את הכח לבני ישראל לעשיית דירה לו יתברך בתחתונים²⁴ — שבתחתונים יהי' הגילוי דעצמותו ית' בעצמותו ומהותו.

ולזה צריכים שתי ענינים: (א) הגילוי דעצמותו ית', וכן (ב) ההמשכה בתחתונים ונבפרטיות יותר: (א) דירה לו יתברך (אבל כביכול לא הוא יתברך עצמו), ו(ב) הגילוי דעצמות בעצמו, "וידבר אלקים גו"ו". ולכן היו בעשרת הדברות שתי המעלות: ה"דברות הראשונות" שנאמרו ע"י הקב"ה נותנים את הכח לפעול ההמשכה מעצמותו ית', וה"דברות האחרונות" שנאמרו ע"י משה נותנים את הכח להמשיך זאת בתחתונים מצד ענינם הם (לא ע"י ביטול מציאותם מצד תוקף הגילוי מלמעלה).

ועד"ז בה"דברות הראשונות" עצמן היו ע"ד ב' ענינים אלה: (א) הגילוי דאחד עשר ("מיוחד שבעשרה .. שהוא אחד שהוא ראש לכל הדברות, אנכי²⁵ ה' אלקיך"²⁶), בחי' "אנת הוא חד ולא בחושבן"²⁷, בחינת פנימיות הכתר עד עצמותו ומהותו ית' שלמעלה מעשר ספירות, ו(ב) גילוי זה נמשך בעשרת הדברות (כולל כפי שאנכי אחד מהעשרה), כפי שהתורה קשורה עם סדר השתלשלות שמיסוד במספר עשרה (עשר ספירות, עשרה מאמרות²⁸).

(29) תנחומא שמות כה. שמו"ר פ"ה, ט. הובא בפרש"י פרשתנו כ, ב. וראה תניא פל"ו (מו, א).

(30) שמו"ר פרשתנו ספכ"ט.

(31) פרשתנו יט, כ.

(32) תנחומא וארא טו. שמו"ר פ"ב, ג. ועוד.

(33) פרשתנו שם, יג.

(34) ראה שבת פח, ב. שהש"ר פ"ה, טז [ג].

ועוד.

(24) ראה תנחומא בחוקותי ג. שם נשא טז.

במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו.

(25) פרשתנו כ, ב.

(26) שמו"ר פ"ב, ח.

(27) תקנ"ז בהקדמה (יז, א).

(28) אבות רפ"ה.

די קנעפלעך"); עבודתינו מתבטאת בהבאת הגאולה בפועל עבור דורנו והדורות שלפני זה!

זאת אומרת, שבדור זה מסיימים את מעשינו ועבודתינו של בני" במשך כל הדורות להמשיך (ע"י עבודת התחתון) הגילוי דבחי' אחד עשר בעשר, שהתחתונים (בחי' עשר) מצד גדרם הם יהיו מוכנים ומוכשרים לקבלת הגילוי דעצמותו יתברך (אחד עשר).

ויש לומר, שזה נרמז ביום ההילולא דכ"ק מו"ח אדמו"ר (כאשר "כל מעשיו ותורתו ועבודתו" נמצאים בגלוי ובשלימות) — יום העשירי בחודש האחד עשר: הגילוי אור (יום⁴⁰) דעשירי קשור ומתגלה יחד עם (החודש מלשון) חידוש⁴¹ דאחד עשר (שלמעלה מסדר השתלשלות), (החודש מלשון) חידוש דאחד עשר נמשך בהגילוי אור (יום) דעשירי.

ז. בדורו של נשיא דורנו גופא ישנם כמה שלבים ותקופות, ובכללות — ג' שלבים: (א) יום עשירי לחודש אחד עשר (יו"ד שבט ת"ש יו"ד) — סיום התקופה של עבודת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחיים חיותו בעלמא דיין. (ב) היום למחרתו — יום אחד עשר לחודש אחד עשר (היום הראשון בשלימותו לאחרי ההסתלקות), ובמיוחד בשנת עשתי עשר (תשי"א)⁴² — כשהתחיל ההמשך והחידוש של

על ידי עבודתם בכח עצמם (לא באמצעות הגילוי מלמעלה ד"וידבר אלקים גו") — בהיותם בהתלבשות בתחתונים ("אזלת לקרתא הלך בנימוסי³⁵") — ימשיכו את הגילוי דאחד עשר בעשר, ע"י עשיית התחתונים (עשר) כלי מוכשר לקבלת הגילוי ד"אחד עשר", עי"ז שלומדים תורה עם כח הדיבור הגשמי שלהם באופן ד"תען לשוני אמרתך"³⁶ ("לאמר" את דבר ה' ממש³⁷) ויעשו את עבודתם בעולם באופן שהתחתונים עצמם נעשים כלי ודירה לו יתברך. ועי"ז נמשך הגילוי דאחד עשר בעשר באופן של קביעות ונצחיות — כפי שיהי' בשלימות הגילוי בגאולה האמיתית והשלימה — כיון שזה בא (לא מצד כח למעלה, אלא) ע"י התחתונים מצד ענינם וגדרם הם.

ו. עפ"ז יובן חידושו של דורנו זה — הדור של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

כמדובר כמ"פ אודות העילוי והחידוש הנפלא של דורנו — הדור האחרון של הגלות והדור הראשון לגאולה (כנ"ל ס"ג) — שבו הוא גמר וסיום ד"מעשינו ועבודתינו"³⁸ של בני" במשך כל הדורות שלפני זה, לסיים את הברורים האחרונים בגלות, ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר³⁹ — "לצחצח את הכפתורים" (צופוצען

40) כמ"ש (בראשית א, ה) ויקרא אלקים לאור יום".

41) ראה ראב"ע בא יב, ב. ס' השרשים לר' יונה בן ג'אנח ולהרד"ק ערך חדש.

42) ראה התועודות תשנ"ב ח"ב ע' 184 הערה

35) שמו"ר פמ"ז, ה. ועוד.

36) תהלים קיט, קעב.

37) תו"א פרשתנו סז, ב.

38) תניא רפ"ז.

39) שיחת שמח"ת תרפ"ט.

(מצד ענינו הוא), שתחתונים מצד ענינם הם נעשים דירה לו יתברך, לעצמותו ית"י⁴⁴. ביחד עם זה שווה דירה לו יתברך (אבל הוא עדיין דבר נפרד כביכול מהדייר עצמו, בהיותו בדרגת עשר בנפרד מאחד עשר) — נעשית הדירה בתחתונים דבר אחד עם הדייר, ובלשון הידוע⁴⁵: יש הנברא הוא (דבר אחד עם) יש האמיתית⁴⁶.

ויש לומר, שב' הענינים האחרונים הם כנגד ב' הדרגות ב"אחד עשר" גופא: אחד עשר שבערן ושייכות לעשר (ולכן יש ל"אחד עשר" פעולה על דרגת עשר, אם באופן של ביטול (כפי שהי' במ"ת), או באופן שעשר מצ"ע נשאר סו"ס מציאות נפרדת מאחד עשר); ואחד עשר שרומז על עצמותו ית' — "אנת הוא חד ולא בחושבן" — שלא בערך לגמרי לעשר ולאחד עשר, ולכן יש בכחו לחבר ולאחד את שניהם בשלימות.

תקופה חדשה ו"נתלו המאורות"⁴³ של דור השביעי מאדה"ז (או דור התשיעי מהבעש"ט). (ג) התקופה לאחר הסתלקות בתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר ביום כ"ב לחודש אחד עשר (כ"ב שבט תשמ"ח).

ויש לומר, שג' התקופות מבטאים בכללות ג' דרגות בסיום העבודה של לעשות לו יתברך דירה בתחתונים, המשכת בחי' אחד עשר בבחי' עשר (כי בכדי שזה יהי' בגדרי התחתונים, צ"ל העבודה דרגא אחר דרגא מלמטה למעלה):

(א) העבודה — עד לסיום ושלימות העבודה — בעולם, בדרגת "עשר", כדי להכין את העולם לקבל את הגילוי ד"אחד עשר" (אלקות שלמעלה מעולם), ושלא יתבטל מציאותו (כפי שהי' במתן תורה). אבל בזה מודגש בעיקר ובגלוי הענין ד"עשר", אלא שב"עשר" גופא — כפי שנעשה כלי ל"אחד עשר". ובאופן שעדיין ניכר חילוק בין "עשר" ל"אחד עשר", מהאי טעמא גופא שצ"ל בגדרי התחתונים והתחתונים נמצאים עדיין בדרגת "עשר" (ולא "אחד עשר").

(ב) הגילוי ד"אחד עשר" עצמו, עד ש"עשר" מתעלה ל"אחד עשר". ז.א. ש"אחד עשר" פועל גם ב"עשר", אבל בעיקר מורגש הגילוי ד"אחד עשר" (ו"עשר" נכלל ונעשה חלק בלתי נפרד מ"אחד עשר").

(ג) שלימות החיבור והיחוד ד"עשר" (מצד ענינו הוא) ו"אחד עשר"

44 ראה סה"מ תקס"ה ח"א ע' תפט. הנסמך בסה"מ מלוקט ח"ב ע' רמא הערה 32.
45 ביאורי הזהר (לאדהאמ"צ) בשלח מג, ג ואילך. וראה ד"ה ולקחתם לכם תרס"א (ע' קצז).
46 ע"ד החידוש ד"אין עוד מלבדו" (ואתחנן ד, לה) לגבי "אין עוד" (ואתחנן שם, לט), ש"אין עוד" שולל לגמרי מציאות הנבראים, שאין "שום מציאות כלל" (ד"ה ולקחתם שם), היינו, ביטול הנבראים לגבי בחי' אחד עשר, משא"כ "אין עוד מלבדו" פירושו (שרק) בלעדו "אין עוד" אבל "עמו" שגנה מציאות (ראה גם לקו"ש חכ"ה ע' 202 הערה 86). ואולי יש לומר גם באופן אחר: "אין עוד מלבדו" מורה שיש (עמו) "עוד" מציאות, היינו שעדיין ישנו חילוק בין "עשר" ו"אחד עשר". ולמעלה מזה הוא "אין עוד" שמורה על התאחדות גמורה בין מציאות (העולם) ועצמותו ית' ("עשר" ו"אחד עשר"), כך ש"אין עוד" מציאות (אפילו "עמו").

43 ראה קונטרס משיחות ג' שבט וש"פ בא שנה זו, סייג (לעיל ע' 150 ואילך).

נמשך למקבל (לבנה, חודש) והן כפי
שזה מצד המשפיע (חמה, יום)⁵¹. אבל
כ"ז הוא בדרגא דאחד עשר ששייך
ובערך לעשר.

בזה גופא מגיעים אח"כ לדרגא
גבוהה יותר — שאוחזים כבר בסיום
עבודת כל הביורורים, ואף כבר
"צחצחו את הכפתורים" וכו', וצריכים
רק להיות מוכנים לקבלת משיח
צדקנו — השלימות דאחד עשר
(לגמרי שלא בערך לעשר), שפועל
חיבור ואיחוד דעשר (מצד ענינו הוא)
— כמרומז בכ"ב שבט:

כ"ב הוא אחד עשר בכפליים (אחד
עשר יום מיום האחד עשר בחודש
האחד עשר). זאת אומרת שבימי
החודש עצמם — יש ב' פעמים אחד
עשר (נוסף לכך שזהו בחודש אחד
עשר). ויש לומר שזה מבטא תכלית
השלימות דאחד עשר (התאחדות עשר
עם אחד עשר), שגם בדרגת הגילויים
ובדרגת המשפיע (יום) יש הן אחד
עשר כפי שזה מעלה את העשר
(תחתונים), והן אחד עשר מצד עצמו,

לכני אשר" (נשא ז, עב) נלהדעות שהשייכות
דהנשיאים לחודשי השנה היא כסדרם בחנוכת
המשכן (קה"י ערך אות י"ד ערך י"ב חדשים וי"ב
שבטים. ובאות ש' ערך שבט. בני יששכר מאמרי
חודש שבט מאמר א' בסופו). ויש לומר, שיום
אחד עשר בחודש הראשון (ניסן) קשור עם התחלת
הגילוי — "הלידה" — של בחי' אחד עשר (וראה
שיחת שבת הגדול ערב י"א ניסן תשמ"ט
(התועדויות ח"ג ע' 6 ואילך)), כידוע שבחודש
ניסן היתה לידת עם ישראל (ראה יחזקאל טז.
וראה תו"א ר"פ ורא. תו"ח שם צו, ב ואילך.
סהמ"צ להצ"צ עז, סע"ב ואילך. ועוד); ויום אחד
עשר בחודש אחד עשר קשור עם שלימות הגילוי
של אחד עשר, באופן של נשיאות בגלוי.
(51) ראה קונטרס משיחות י"א שבט וש"פ
בלח שנה זו ס"דח (לעיל ע' 178 ואילך).

ח. ועפ"ז יש לומר החילוק בין ג'
תקופות הנ"ל:

יום העשירי בחודש האחד עשר
קאי על סיום וגמר העבודה של בירור
ה"שיריים" האחרונים של הגלות,
"לצחצח את הכפתורים". ובסגנון
האמור: גמר ושלמות העבודה במשך
הדורות להמשיך "אחד עשר" ב"עשר",
אבל באופן שעדיין ישנם ב' ענינים
נפרדים (מצד גודי התחתונים); עשירי
מצד הימים ואחד עשר מצד החדשים
— כי הדרגא דאחד עשר ("וידבר
אלקים גו'" שלמעלה מעולם) עדיין
לא חדרה לגמרי בעולם (עשר),
במילא יש אמנם החידוש (חודש)
דאחד עשר, אבל העבודה הגלוי'
(מצד הימים, ענין האור והגילוי⁴⁰)
מתבטאת רק בדרגא של עשר [כמבואר
במ"א⁴⁷ שתוכן העבודה דכ"ק מו"ח
אדמו"ר בחיים חיותו בעלמא דין
התבטאה בגילוי דעשירין].

היום למחרתו — יום אחד עשר
לחודש אחד עשר — מציין שנוסף
ולאחרי העבודה דיום עשירי בחודש
אחד עשר, משיגים ומתעלים (ע"פ
הכלל ד"מעלין בקודש"⁴⁸) גם להגילוי
(יום) דאחד עשר, ובאופן כזה שזה
מעלה גם את הגילוי דיום העשירי
להדרגא ד"אחד עשר יום"⁴⁹. אזי ישנו
אחד עשר, הן מצד החודש (חודש
אחד עשר) והן מצד היום והגילוי (יום
אחד עשר)⁵⁰, אחד עשר הן כפי שזה

(47) התועדויות תשנ"ב ח"ב ע' 183 ואילך.

(48) ברכות כח, א. וי"ש.

(49) לשון הכתוב — דברים א, ב.

(50) ולהעיר מהשייכות דחודש האחד עשר
ל"ביום עשתי עשר יום (לחודש הראשון) נשיא

ופרטיו (שבאים לידי ביטוי בבחי' עשר, עשר כחות הנפש וכו') באופן של "בך יברך ישראל", שישראל (כל יהודי וכל בניו) מתברכים בכל הברכות — מ"בך", בעצמותך.

ט. ויש לומר שזה מרומז גם בשם הנפטרת — "חי' מושקא":

"חי'" (מלשון חיים) מרמז וקאי על כללות חיי הנשמה (חלק אלקה ממעל ממש), שנמשך ממקור החיים בעצמותו ית'.

בחיות (הנשמה) גופא ישנם בכללות ב' דרגות⁵⁷: (א) חיות פרטי (פנימי) — אור וחיות הנשמה אשר מתלבשת באופן פנימי ופרטי בהגוף (ובכחות הפנימיים), וכן (ב) חיות כללי (מקיף הנשמה) — שלמעלה מהתלבשות (באופן פנימי) בהגוף (ובכללות — ה"ז מתבטא בכחות המקיפים, רצון ותענוג).

ויש לומר שב' ענינים אלו מרומזים בב' השמות "חי' מושקא":

"חי'" קאי (בעיקר) על החיות פנימי, שמחי' את הגוף בדרך התלבשות פנימית, ו"מושקא" — שזהו מן ריח בשמים⁵⁸ (ומברכין עליו בורא מיני בשמים⁵⁹), ולכמה דיעות⁶⁰ ה"ז א' מ"א סממני הקטורת (מור) — קאי על מקיף הנשמה, כידוע שריח הוא ענין של

מצד עצם המשפיע — אחד עשר בטהרתו ממש, מצד עצמותו יתברך, וכן — חיבור שניהם יחד.

ז.א. שלאחרי שישנה השלימות דעשר ואחד עשר (בחדש האחד עשר), שלמות העבודה דבני' למטה להמשיך בחי' אחד עשר בעשרת הדברות (שניתנו מלמעלה במתן תורה), נוסף עוד פעם "אחד עשר יום מחורב"⁴⁹ — הגילוי ד"בך" כנגד כ"ב אותיות התורה⁵².

ויש לומר שזה מורה על הדרגא עליונה שבתורה כפי שהיא קשורה עם אחד עשר, ואחד עשר בכפליים (שלמעלה גם מאחד עשר גופא), שלמעלה מתורה כפי שהיא מתבטאת בעשרה (עשרת הדברות) — תורה כפי שהיא חד עם עצמותו יתברך, "אורייתא וקוב"ה כולא חד"⁵³, כמרומז במספר כ"ב אותיות "בך" — שקאי על הקב"ה ("בך בהקב"ה"⁵⁴), עצמותו ית, בך בעצמותך⁵⁵.

אשר ע"י כ"ב אותיות התורה נעשה יהודי מאוחד עם "בך", עצמות א"ס ב"ה⁵⁶. וזה נמשך בכל עניניו

52 ראה שהש"ר פ"א, ד (קרוב לסופו): בך בכ"ב אותיות שכתבת לנו בתורה, ב' תרין כ' עשרין, הרי בך.

53 תניא פ"ד ורפכ"ג בשם הוהר. וראה זהר ח"א כד, א. ח"ב ס, א. תקו"ז ת"ו (כא, ב). תכ"ב (סד, א). לקר"ת נצבים מו, א. ועוד.

54 שהש"ר שם.

55 ראה אזה"ת (כרך ד) דרושים לסוכות ע' א'תשס. סה"מ תש"א ע' 94. תרפ"ח (תש"ח) ע' קסה (ע' 250). מלוקט ח"ג ע' רטו. וראה תו"א בשלח סד, סע"ב. שער האמונה ספני' (צ, א). מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"א ע' שפד.

56 ראה סה"מ תרפ"ח (תש"ח) ותש"א שבהערה הקודמת.

57 ראה המשך ר"ה תרס"ג (ע' ב ואילך).

תש"ח (ע' ד ואילך). סה"מ ת"ש ע' 13 ואילך.

58 ראה סה"ש תש"נ ח"א ע' 297 הערה 97.

59 ברכות מג, א. וגירסת הרי"ף ורבינו יונה ברכות שם: ממושקא.

60 רמב"ם הל' ברכות רפ"ט. הל' כלי המקדש פ"א ה"ג. ראב"ע תשא ל, כג. ועוד — נסמן בסה"ש שם. וראה שו"ע אדה"ז או"ח סרצ"ז ס"ג.

ר"מושקא" — יחידה⁶⁸ (מקיף דמקיף, נשמה לנשמה), עד — לעצם הנשמה (שלמעלה מה(חמשה) שמות שנקראו לה⁶⁹), שמשם בעצם ממשיך הריח חיות חדשה (והנאה ותענוג) בנפש האדם⁷⁰.

וכאשר ב' תיבות אלו ("חי מושקא") באים ביחד כשם אחד של אדם אחד, ה"ז מורה על חיבור ואיחוד של ב' הענינים יחד — שהגילוי דמקיף ועצם הנשמה (אחד עשר, כנגד הי"א סממני הקטורת) נמשך ומתלבש (לא רק באופן מקיף, כפי שזה ע"י ריח בלבד, אלא גם) באופן פנימי בהגוף ובעשר כחות פנימיים.

ויש לומר, שזה בא מבחי' יחידה שבנשמה כפי שהיא מאוחדת עם היחיד שלמעלה — "יחידה לייחדך"⁷¹, ויתירה מזה — מעצם הנשמה ("לה") כפי שהיא מאוחדת עם עצמותו יתברך, "ישראל וקוב"ה כולא חד"⁷² — שהוא נעלה הן ממקיפים והן מפנימיים, ולכן יש בכחו לחברם ולאחדם, כל החמשה שמות יחד בגלוי.

וענין זה נפעל בגלוי ע"י התורה (כידוע⁷³ שע"י אורייתא מתגלה איך ש"ישראל וקוב"ה כולא חד"), אשר גם בתורה ישנם ב' הדרגות וחיבור

מקיף (לא כמאכל שטועמים אותו והוא נאכל בפנימיות ונעשה דם ובשר כבשרו⁶¹), וריח משיב את הנפש⁶² [נשכן מברכים "בורא מיני בשמים" במוצאי שבת, "כדי להשיב את הנפש שהיא דואבת ליציאת השבת בשביל הנשמה יתירה שהלכה כו"⁶³], כי ריח (שמגיע למקיף הנשמה) יש בכחו להמשיך חיות חדשה בהגוף⁶⁴. עד יתירה מזו — הנשמה נהנית מן הריח⁶⁵.

ובכללות — בהחמשה⁶⁶ שמות שנקראו לה (להנשמה), נפש רוח נשמה חי' יחידה⁶⁷ — "חי" קאי על חי' יחידה (מקיפים). ובפרטיות יש לומר — ש"חי" קאי על חי' שבנשמה (מקיף הקרוב אל הפנימי),

61 תניא פ"ה (ט, ב).

62 ראה תו"א תולדות כ, רע"ד. שם (בהוספות) קיי, ב. הנסמן בסה"מ מלוקט ח"ב ע' רטז הערה 52.

63 רשב"ם ותוס' פסחים קב, סע"ב. תוד"ה כי — ביצה לג, ב. שו"ת הרשב"א ח"ג סר"צ. שו"ע אדה"ז אור"ח ר"ס רצו ושם, "טוב להניח חתיכת חזר בתוך מיני ריחות שמברכים עליהם בורא מיני בשמים (בהבדלה במוצ"ש) כו"ף]. ועוד. — וראה לקו"ש חל"א ע' 191 ואילך. וש"נ.

64 ראה בכל זה (החילוק בין מאכל וריח, קרבנות וקטורת, ריח המאכל וריח בעצם) — עטרת ראש שער יוה"כ"פ בסופו. שערי אורה ד"ה בכ"ה בכסלו פ"ג ופכ"ה. ד"ה והוא כחתן תני"ז פ"יא (ע' קסב) ואילך. ד"ה ביום השמע"צ וד"ה וירח ה' עדר"ת (המשך תער"ב ח"א פרי"ג ואילך). לקו"ש ח"ה ע' 402. ועוד.

65 ברכות מג, ב.

66 ולהעיר שהר"ת של שם הנפטר ("חי מושקא שניאוסאהן) הוא "חמש". וראה גם התווערויות תשמ"ח ח"ב ע' 383.

67 ב"ר פ"ד, ט. דב"ר פ"ב, לו. וראה ע"ח שער דרושי אבי"ע פ"א. שער הגלגולים בתחלתו. ועוד.

68 ראה אוה"ת חנוכה (כרך ה) תתקסב, א.

69 ראה סה"מ תרצ"ו ס"ע 56. וש"נ.

70 ראה ד"ה והוא כחתן שם. המשך תער"ב

שם פרי"ג. פרי"ח.

71 נוסח הושענות דיום ג'. וראה לקו"ת פ'

ראה כה, א. כו, א. ובכ"מ.

72 ראה זח"ג עג, א.

73 ראה זהר שם. המשך תרס"ו ע' ולה.

לקו"ש ח"ח ע' 409 ואילך. סה"מ מלוקט ח"ג ע' קנב ואילך. וש"נ.

בתכלית השלימות, בגאולה האמיתית
והשלימה:

ע"ז שעצם הנשמה דבנ"י (שהיא
"כולא חד" עם עצמותו ית') נמצאת
בגלוי בעשר כחות הנפש פנימיים שלו
(כמרומז בשם הנפטרות, נוסף להרמז
במספר היום — כ"ב לחודש אחד
עשר, כנ"ל ס"ח), ה"ז נותן לו גם את
הכח לפעול בעולם, עד בכל סדר
ההשתלשלות (שמתבטא בעשר), את
ההמשכה וגילוי דאחד עשר, "אנת
הוא חד ולא בחושבן", כך שכל העולם
— תחתונים מצד ענינם הם — יהי
דירה לו יתברך, לו לעצמותו⁴⁴.

יא. ע"פ הנ"ל יובן מדוע החידוש
(דכ"ב שבט) מתבטא דוקא בנוגע
(הסתלקותה של) בתו של כ"ק מו"ח
אדמו"ר נשיא דורנו:

כשם שבגאולת מצרים, אמרו חז"ל⁸⁰
ש"בשכר נשים צדקניות שהיו באותו
הדור נגאלו ישראל ממצרים", כמו"כ
הוא גם בנוגע להגאולה העתידה לבוא
(שעלי' כתוב⁸¹ "כימי צאתך מארץ
מצרים אראנו נפלאות"), שתהי' בשכר
ובזכות נשים צדקניות שבאותו הדור,
כמארז⁸² "איך הדורות נגאלים אלא
בשכר נשים צדקניות שיש בדור".
ובפרט ע"פ המבואר בכתבי האר"י
ז"ל⁸³ שדור האחרון בגלות הוא לגול
של דור יוצאי מצרים.

שניהם [נ"ד ב' הדרגות כתורה
דעשרת הדיברות ואחד עשר (אנכי,
"מיוחד שבעשרה"), וכ"ב אותיות
התורה שמחברם]: נגלה דתורה —
חיות (פנימי), ופנימיות התורה —
ריח⁷⁴ (מקיף), "סוד טעמי ומסתר
צפונותי"⁷⁵, שגליא דאורייתא מקשרת
את גליא דנשמה עם גליא דקוב"ה
וסתים דאורייתא מקשרת את סתים
דנשמה עם סתים דקוב"ה⁷⁶; וע"י
חיבור שניהם יחד ("חי' מושקא") —
בכח העצם (שלמעלה מסתים וגליא)
— הם נעשים מציאות אחת בגלוי,
שגם הסתים דתורה וסתים דנשמה
וסתים דקוב"ה — עד עצמותו ומהותו
ית' — באים בגלוי ממש, בגליא
דקוב"ה, גליא דתורה וגליא דנשמה,
ובלשון הכתוב בריש פ' משפטים
— "ואלה המשפטים אשר תשים
לפניהם", שגם "תשים" מלשון סימה
(ואוצר)⁷⁷ שבתורה — פנימיות התורה
(שמצד עצמו הוא סתום וגנוז) נמצא
באופן גלוי ("ואלה"), עד באופן של
"לפניהם", לפנימיותם⁷⁸, "כשולחן
הערוך ומוכן לאכול לפני האדם"⁷⁹].

י. עפ"ז יובן הכח שמקבלים לפעול
החידוש שניתוסף לאחר כ"ב שבט —
שגם העולם (עשר) יהי' מוכן ומוכשר
לקבל את הגילוי דאחד עשר (שלמעלה
מעולם), דירה לו יתברך בתחתונים

74) ראה אוה"ת תשא (כרך ו) ע' א'תתקמג.

75) פרש"י שה"ש א, ב.

76) ראה זהר שם. לקו"ת ויקרא ה, ג. נציבים

מו, א. ובכ"מ.

77) ירושלמי ע"ז פ"ב סוף ה"ז ובפ"מ שם.

78) תו"א משפטים עה, ג. תו"ח שם תט,

רע"א. ועוד.

79) פרש"י ר"פ משפטים.

80) סוטה יא, ריש ע"ב. שמו"ר פ"א, יב. וראה

במדב"ר פ"ג, ו.

81) מיכה ז, טו.

82) יל"ש רות רמז תרו בסופו (ממדרש זוטא

רות).

83) שער הגלגולים הקדמה כ. לקוטי תורה

וספר הליקוטים שמות ג, ד.

כיון שחז"ל²⁴ משתמשים בלשון "דירה בתחתונים", מובן איפוא שניתן להבין את תוכן הדבר בהשוואתו לדירת האדם למטה [שנשתלשל מענין הדירה למעלה].

רואים בפשטות שאע"פ שדירה יכולה להיות רק ממקום מסויים שמוכשר לדירת האדם, הרי שלימות הדירה היא — כאשר זו דירה נאה עם כלים נאים, עד ש"שלשה מרחיבין דעתו של אדם, אלו הן, דירה נאה ואשה נאה וכלים נאים"⁸⁶.

זאת אומרת, שבדירה בפשטות ישנם ב' ענינים: (א) דירה בטלה לגמרי לבעל הדירה שדר בה. כל פרטי הדירה (כדבעי) משמשים אותו, ובוה מתבטאת כל מציאותן. (ב) הדירה נאה מרחיבה דעתו של אדם.

כמו"כ מובן בנוגע ל"דירה בתחתונים": שלימות הדירה הוא דווקא כשהיא "דירה נאה" עם "כלים נאים", נוסף לכך שהיהודי עצמו מתנהג באופן "נאה" (כראוי לכנסת ישראל — "אשה נאה"). זאת אומרת: בנוסף לכך שעושים מהתחתונים דירה להקב"ה באופן המוכרח ע"פ שורת הדין, עושים אותה גם "דירה נאה" — כפס"ד הלכה⁸⁷: "בכל דבר שהוא לשם הא"ל הטוב שיהי' מן הנאה והטוב, אם בנה בית תפילה יהי' נאה מבית ישיבתו וכו'". "זה א"לי ואנהו"⁸⁸, "התנאה לפניו במצוות, עשה לפניו סוכה נאה ולולב נאה

שזהו א' מהטעמים⁸⁴ להשתדלותו המיוחדת של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחינוך והדרכה דנשי ובנות ישראל, בכל עניני היהדות, תורה ומצוותי', כולל — בלימוד תורת החסידות והפצת המעינות חוצה — כי להיותו דור האחרון לגלות והדור הראשון לגאולה, נוגע אז ביותר עבודתן של נשי ובנות ישראל, שבזכותן תבוא הגאולה.

אם הדברים אמורים בנוגע לכל נשי ובנות ישראל, עאכו"כ בנוגע לבתו של נשיא דורנו עצמו, שנתחנכה על-ידי נשיא דורנו וכו'. ואף לאחרי הסתלקותה השפעתה ממשיכה, ובפרט שכו"כ מבנות ישראל, נקראות על שמה, וע"י הנהגתן משמשות דוגמא חי', כנשמות חיים בגופים חיים⁸⁵, שהן התחנכו לפי רוחה וע"פ הוראותי', ובדוגמתה (כבתו של נשיא דורנו).

עפ"ז יש לומר הטעם לכך שאחרי כ"ב שבט (יום הסתלקותה של בתו) נפעל השלב האחרון בהכנת העולם (כדירה לו יתברך בתחתונים) להגאולה, כי שלימות ענין זה נעשה ע"י ובשכר נשי ובנות ישראל.

יב. מעלתן של נשי ובנות ישראל בהעבודה של עשיית דירה לו יתברך בתחתונים (ההתאחדות דעשר ואחד עשר) תוכן בהקדים תוספת ביאור בהאמור לעיל אודות העבודה דעשיית דירה בתחתונים:

84) ראה "קובץ כ"ב שבט" (שחולק באור לכ"ב שבט כדלקמן הערה 122) ע' 32 ואילך (לעיל ע' 183 ואילך).

85) להעיר ממאחז"ל (תענית ה, ב): יעקב אבינו לא מת... מה זרעו בחיים אף הוא בחיים.

86) ברכות נו, ב.

87) רמב"ם סוף הל' איסורי מזבח.

88) בשלח טו, ב.

— דבר אחד כביכול עם הוא יתברך (יש הנברא עצמו הוא יש האמיתי).

— וחידוש זה אינו רק בבריאה — שע"י עבודת התחתונים הבריאה יכולה להכיל אלקות שאינו בערך לעולם — אלא גם באלקות כביכול. כמבואר בחסידות⁹⁰, שע"י עבודת האדם בתומ"צ בתחתונים נפעלים שני ענינים:

(א) האור אלקי שהוא שלא בערך לעולם ומצ"ע לא יכול להתקבל בעולם (שלכן הי' הצמצום), נמשך בעולמות באופן שמתבטלים ממציאותם ומקבלים את האור. יתירה מזו: (ב) נמשך ומתגלה אור חדש מעצמותו ומהותו ית', שלמעלה מהאורי⁹¹ שהי' ממלא מקום החלל. ויש לומר יתירה מזו — שע"י העבודה דעשיית דירה בתחתונים, מתמלא התענוג ותשוקה לעצמותו ית' כביכול — ש"נתאוה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים" (ו"שוקי עמודי שש", "זה העולם שנשתוקק הקב"ה לבראותו"⁹²), שה"נתאוה" הוא דוקא בעצמותו יתברך⁹³.

ויש לומר, שמב' ענינים אלו נובעים שתי נקודות שצ"ל באדם העובד ובאופן העבודה דעשיית דירה בתחתונים:

מצד הענין הראשון (החידוש לגבי הבריאה) — מתבטאת עיקר העבודה בהפיכת הדברים הגשמיים בתחתונים ("בענין הסתר אורו ית'⁹⁴) שיהיו

וכו"⁸⁹. ועד"ז מובן בנוגע לכללות העבודה דעשיית דירה בתחתונים, שצ"ל באופן של "דירה) נאה". וזה נוגע לא רק לשלימות התחתון, אלא גם לבעל הדירה — דירה נאה מרחיבה דעתו של אדם העליון כביכול.

יג. והביאור בזה:

שלימות החיבור והיחוד דעשר ואחד עשר שנעשה ע"י "מעשינו ועבודתינו" (כפי שזה בהדגשה ביום עשירי בחודש אחד עשר, ובשלימות הגילוי — בכ"ב שבט) פועלת חידוש שלא הי' לפני זה, [ולכן הגאולה האמיתית והשלימה — כשתהי' שלימות הענין דירה לו יתברך בתחתונים ("גילוי אור א"ס ב"ה בעוה"ז הגשמי"³⁸), שעשר נעשה מציאות אחת עם אחד עשר — "תלוי במעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות"³⁸]:

מצד הגילוי ד"אחד עשר" מצ"ע — הדרך להכיל זאת הוא ע"י ביטול מציאותו ("פרחה נשמתן"); מצד הגילוי ד"עשר" מצ"ע התחתון מתאחד אמנם עם אלקות, אבל רק בדרגא שהיא בערך הבריאה, לא עם אלקות שלמעלה מהבריאה (אחד עשר).

ע"י עבודת האדם למטה בזיכרון ובירור התחתון, פועלים שגם התחתונים (עשר) מצד ענינם הם יהיו דירה לו יתברך, לא רק להדרגות באלקות שהם בערך לעולם, אלא גם לאלקות שלא בערך, עד לעצמות ומהות, ונוסף על "דירה לו יתברך", גם

90) המשך תרס"ו בתחלתו (ע' ד). ע' תקט. סה"מ תש"ב ע' 32. ועוד.

91) ראה ע"ה שער א' (דרוש עגולים ויושר) ענף א. אוצרות חיים ומבוא שערם בתחלתם.

92) שה"ש ה, טו. במדבר"ר רפ"י.

93) ראה לק"ש ח"ו ע' 21 ואילך. ועוד.

94) תניא פל"ו (מה, ב).

89) שבת קלג, ב. ורש"י.

ברוחניות שמזה נשתלשל ביופי בגשמיות⁹⁹.

ויש לומר שזה נשתלשל מזה שכך הוא גם בעבודה דעשיית "דירה בתחתונים", אשר בנשי ובנות ישראל תלוי חלק עיקרי מהעבודה דעשיית דירה שתהי' "דירה נאה" עם "כלים נאים".

וכמודגש במיוחד בשלשת המצוות העיקריות שעליהן נשען כל בית ישראל — הדלקת נרות שבת קודש ויום טוב, כשרות האכילה ושתי' וטהרת המשפחה (ר"ת "החן"¹⁰⁰, חן ויופי ונוי), שמצוות אלו פועלות שיהי' (נוסף לדירה לו יתברך בתחתונים בכלל) — "דירה נאה" ו"כלים נאים", חדורים ביופי (רוחני וגשמי) של כשרות, טהרה וקדושה¹⁰¹.

ועד"ז בענין חינוך הבנים והבנות — שזה מעמיד את יסוד החיים של כל אדם — רואים בפועל, שהחינוך שלהם תלוי בהאם¹⁰². ובפרט החינוך

99 ראה יהל אור ע' תקלח. ביאורו"ז (להצ"צ) ע' תרא ואילך. ועוד.

100 מגלה עמוקות עה"ת פ' שלח (ד"ה ג' מצוות — יז, ד).

101 כמבואר בספרים שע"י כשרות האכוש נעשה שינוי במהות וטבע האדם האוכל ושותה מאכלות ומשקאות אלו, מכיון שנעשים דם ובשר כבשרו (ראה רמב"ן (הובא בכחיי) שמיני יא, יג. פ' ראה יד, ג. ועוד).

ועאכור"כ שכן הוא בנוגע לטהרת המשפחה, שבוה תלוי' הטהרה והנוי בחיי המשפחה מתוך בריאות בגשמיות וברוחניות, כידוע ומבואר בכ"מ (ראה לקו"ש ח"ג ע' 259. וש"נ). וכן בנוגע להדלקת נרות שבת קודש ויו"ט, שממשיכה בהדירה ובכל בני הבית אור וקדושה של "נר מצוה ותורה אור" (כדלקמן בפנים).

102 ראה של"ה שער האותיות (מר, א). הובא בקונטרס "חנוך לנער" ס"ע 34 ואילך. וראה שיחת

כלים מוכשרים לגילוי אלקות (ע"י עשיית תפילין מקלף גשמי, ציצית מצמר גשמי וכו'), ובכללות — "דירה לו יתברך", מקום מוכשר לגילוי אלקות והשראת השכינה, עד — לעצמותו ית'. [וע"ד הענין הראשון הנ"ל בדירה בפשטות, שהדירה בטלה לגמרי לבעל הדירה שגר בדירה].

מצד הענין השני (החידוש למעלה) — ניתוסף שהעבודה צ"ל לבנות "דירה נאה" ו"כלים נאים", אשר מרחיבין דעתו של אדם, כנ"ל.

[וע"ד הענין השני בדירה: נוסף לכך שכל עניני הדירה בטלים לבעל הדירה, הרי הדירה נאה וכלים נאים מרחיבין דעתו של אדם].

יד. ע"פ הנ"ל יובן השייכות דהנ"ל עם נשי ובנות ישראל:

רואים בפועל בדירה בפשטות, שעיקר הנוי ויופי הדירה והכלים — הן בגשמיות והן ברוחניות — תלוי באשה, "עקרת הבית"⁹⁵. וכידוע שהענין של נאה (והכח לעשות נאה) ישנו במיוחד באשה — "אשה נאה"⁹⁶, "כלה נאה וחסודה"⁹⁷. עד ש"אין האשה אלא ליופי"⁹⁸ — יופי

95 ראה ב"ר פ"א, ב. זח"א קנד, א. אוה"ת נ"ך (כרך ב) ע' תתא. ע' תתנח ואילך. וראה "קובץ כ"ב שבט" ע' 21 ואילך (לקו"ש חכ"ו ע' 369 ואילך).

96 ועפ"ז תומתק השייכות (בכרכות שם) ד"אשה נאה" ו"דירה נאה וכלים נאים" (השלשה ענינים שמרחיבין דעתו של אדם), כי ע"י "אשה" (שענינה) נאה" נעשים גם "דירה נאה וכלים נאים".

97 כתובות ז', רע"א.

98 תענית לא, א.

כל הבית, וכל בני הבית — גם את הבעל והבנים — עם "נר מצוה ותורה אור"¹⁰⁴, כל עניני תורה ומצוותי¹⁰⁵.

[מתחיל מכך שע"י הדלקת נרות שבת היא מכניסה את יום השבת קודש לכל בני הבית (ורק לאחמ"כ באה תפלת ערבית והקידוש של הבעל)].

והחידוש בנר שבת ויו"ט הוא — שזה פועל שיהי "דירה נאה" באופן גלוי לעיני בשר — כאו"א יכול לראות איך שהדירה נעשית מוארת עם האור המאיר של הנרות.

ויש לומר, שזהו אחד מהטעמים מדוע רמ"ח מצוות עשה (רמ"ח אברין דמלכא¹⁰⁶) עם ב' הידים (שתי הקוים הכלליים של אהבה ויראה, שמחדירים שלימות בקיום המצוות¹⁰⁷) הם בגימטריא "נר"¹⁰⁸ — כי בהדלקת נר מתבטאת בגלוי השלימות דקיום כל המצוות, לעשות להקב"ה "דירה נאה" בתחתונים.

טז. ולהוסיף שזה מרומז גם בשם

והדרכה של ילדים קטנים, וככל שקטן יותר, התלות באם גדולה יותר: היא מחדירה בהם מעת היותם קטנים חיות ורוח של יהדות, שעל יסוד זה גודלים בנים ובנות עוסקים בתורה ומצוותי, בשלימות ברוחניות ובגשמיות — באופן נאה ויפה וכו'.

זאת אומרת, שנוסף לכך שהילדים יהיו עוסקי תומ"צ ע"ד הרגיל, מחדירה בהם האם את התענוג והחום (עם העדינות והאהבה שישנן במיוחד בטבען של נשי ובנות ישראל) שהעסק בתומ"צ יהיו באופן נאה וטוב, כך שיכולים להצביע עליהם ולומר: "זה א-לי ואנהו" (כנ"ל סי"ב).

כנראה — לדוגמא — בהמנהג טוב של אמהות יהודיות לנגן לילדיהם הקטנים עוד בהיותם מוטלים בעריסה — שהתורה היא הדבר הכי טוב, הכי מתוק, הכי יפה וכו'. שזה משפיע בילד — גם לאחר שמתגבר ("גם כי יזקין לא יסור ממנו"¹⁰³) — אהבה פנימית ויוקר כלפי כל הענינים דתומ"צ.

טז. הענין של החדרת יופי ("נאה") בהדירה ובכל עניני יהדות — רואים בגלוי במצות הדלקת נרות שבת קודש ויו"ט:

ע"ז שאשה ובת מבני מדליקות נר קדוש לכבוד שבת ויו"ט עם ברכה — היא מחדירה בבית אור של קדושה, חום ויופי (נאה), שמאיר ומייפה את

ש"פ אמור תש"נ (ע"ד חיוב נשי ישראל בחינוך ובלימוד התורה — התוועדות תש"נ ח"ג ע' 171 ואילך).

(103) משלי כב, ו.

104) שם ו, כג.

105) ראה שבת כג, ב: "הרגיל בנר הוויך ל" בניס תלמידי חכמים", ובפרש"י "דכתיב כי נר מצוה ותורה אור, ע"י נר מצוה דשבת .. בא אור דתורה". וראה גם זח"ב קטו, א.

106) ראה תקו"ז ת"ל (עד, סע"א). הובא בתניא פ"ד. רפכ"ג. ועוד.

107) היינו, כפי שאהבה ויראה הם ענינים כלליים הפועלים על כל (רמ"ח) אברים הגשמיים ועל כל מציאות האדם — ע"י התפשטות הלב (אהבה) או כיווץ הלב (יראה). ונוסף לזה, אהבה ויראה הן ב' מצוות פרטיות מרמ"ח מ"ע, מצד ענינה הפרטי של כל א' מהן.

108) זהר שם, ב. וראה לקו"ת בהעלותך לג,

ג. שלח מד, ד. ובכ"מ.

את הנפש והנשמה נהנית ממנו, וזה מרחיב דעתו של אדם — ה"ז מחדיר (ובפרט ביחד עם נרות שבת קודש וי"ט) אור חדש וחיות חדשה בכל בני הבית ובכל הדירה כולה, עד — בכל העולם כולו ובכל סדר ההשתלשלות,

כולל ומתחיל — מהנאה ותענוג בבעל הדירה האמיתי, הקב"ה (ש"נתאווה" שתהי' עבורו דירה בתחתונים¹¹²).

עד — השלימות של "אורו"¹¹³ של משיח, "ורוחו"¹¹⁴ של מלך המשיח¹¹⁵, בגאולה האמיתית והשלימה, שתבוא בשכר נשים צדקניות בישראל¹¹⁶, כנ"ל.

112 ויש לומר, שע"י עשיית הדירה בתחתונים מתוך תענוג והנאה (ענין הריח), ניתוסף במילוי ה"נתאווה .. דירה בתחתונים" — כי עי"ז נעשה בתחתונים (מצד ענינם הם) מעין "כלי" ו"דירה" לגילוי התענוג (נתאווה) שלמעלה.

113 זהו ח"ג לך, ב. נתבאר בלקוטי לוי יצחק לזח"ג ע' ריש ואילך.

114 ב"ר פ"ב, ד. פ"ח, א. וראה קונטרס משיחות אדר"ח סכלו וש"פ תולדות שנה זו ס"א (התוועדות תשנ"ב ח"א ע' 319 ואילך).

115 ולהעיר ש"משיח" הוא הר"ת של שם הנפטר בצירוף יו"ד (ר"ת שני שמותיו של אבי, כ"ק מו"ח אדרמו"ר, ויום ההילולא שלו הוא ביו"ד שבט, וגם תוכן עבודתו הי' בענין העשירי, כנ"ל ס"ז).

ויש לקשר זה עם המדובר כמ"פ (לקו"ש חכ"ט ע' 359 ואילך. ועוד) ש"שליח" (הגימטריא של "חמש") בצירוף יו"ד (כחות הנפש) הוא בגימטריא "משיח" — ע"פ המבואר לעיל (ס"ט), ש"חי' מושקא" מורה על המשכת גילוי המקף דיחידה (שמשיח הוא יחידה הכללית) מ"ז לזח"ב מ, ב. ולזח"ג רס, ב. ועוד) בעשר כחות הנפש.

116 ולהעיר מהשייכות דריח לענין הגאולה — כמובן ממאחז"ל (ויק"ר ושהש"ר שם) "מה שושנה זו אינה אלא לריח כך לא נבראו צדיקים אלא לגאולתן של ישראל". וראה המשך דברי המדרש שם: "מה שושנה זו מתוקנת לשבתות

הנפטרת — "חי' מושקא", שמורה על חיות וריח בשמים (כנ"ל ס"ט):

בכדי שתהי' "דירה נאה" צ"ל בדירה חיות, שתהי' דירה חי' ("א' לעבעדיקע שטוב") (שחיות היא בהוספה לעצם מציאות הדבר). ויתירה מזו — שיורגש שם ריח בשמים — ריח טוב ונאה¹⁰⁹, הן ברוחניות והן בגשמיות, שמוסיף יותר נוי בדירה (ע"ד ההוספה שבאה ע"י אור הנרות¹¹⁰). [ובהדגשה יתירה ביום השבת¹¹¹, שענינו הוא עונג].

ועד"ז גם ברוחניות הענינים — ש"דירה נאה" תלוי בכך שתהי' הן העבודה ד"חי" — חיות פנימי וכחות פנימיים, והן העבודה ד"מושקא" — כחות המקיפים, עד יחידה שבנפש, הענין דתענוג (נאה).

שזה פועל, שנוסף להיותה דירה בתחתונים בכלל (שהיא בטילה "לו יתברך"), נעשית "דירה נאה" (כפי שזה גם בפשטות הענין, שהריח נאה של "מושקא" פועלת שבכל הבית יהי' ריח ורוח נאה), נוי כזה אשר משיב

109 ראה ראב"ע ורמב"ם ע"פ תשא ל, כג. וראה מו"נ ח"ג פמ"ה. תורת העולה (להרמ"א) ח"ב פל"ה.

110 ולהעיר שבשמן המשחה (שמן זית תשא שם, כד), הי' גם מור (שם, כג). שהו"ע ד"מושקא" (כנ"ל הערה 60), והרי ידוע שהיו מהדרים (בדורות שעברו) להדליק נרות שבת בשמן זית.

111 ולהעיר שמשלימים המאה ברכות שבת (וי"ט) ע"י ריח הבשמים (מנחות מג, סע"ב. טושו"ע או"ח רס"צ. שו"ע אדה"ז שם. ושם רסמ"ו). ואמרו חז"ל (ויק"ר פכ"ג, ו. שהש"ר פ"ב, ב [ו]) "מה שושנה זו ויאנינה אלא לריח, כדלעיל שם] מתוקנת לשבתות וימים טובים כו", "להתענג ולברך על הריח ולהשלים ק' ברכות" (פ' מהרו"ו ליק"ר שם).

הבנה) ידליקו הנרות (לפני האם, בכדי שהאם תוכל לסייע להן כו').

וכמו"כ גם — להשפיע על עוד נשי ובנות ישראל שאף הן יקיימו ויחזקו את המצוות האמורות.

ובכללות — מוטלת עליהן חלק עיקרי באחריות וזכות דעשיית דירה לו יתברך בתחתונים, דירה נאה עם כלים נאים — "ועשו" ¹¹⁷ לי מקדש ושכנתי בתוכם" ¹¹⁸, בתוך כל אחד ואחת מישראל ¹¹⁹, החל בעצמן ובבתיהן שלהן, לעשותן משכן ומקדש לה', בית תורה ותפלה וגמילות חסדים (כמדובר כמ"פ ¹²⁰), ע"י התנהגותן האישית — וכך גם לחנך את ילדיהן ובני הבית — כראוי ל"משכן" ו"מקדש" לה', ובפרט משכן ומקדש נאה,

כולל — ע"ז שמכניסים בבית, ובכל חדר בבית — ענינים של תורה, תפלה וגמילות חסדים, וכמו"כ לוודא שלכל ילד בבית יהי ברשותו הפרטית: חומש (וספרי תורה אחרים), סידור, קופת-צדקה, ומה טוב — גם תניא קטן פרטי.

(117) תרומה כה, ח.

(118) כידוע שגם הנשים השתתפו בנדבת המשכן. ואדרבה — "הן היו שם בראשונה והאנשים נטפלו להן" (ויקהל לה, כב וברמב"ן עה"פ). וראה בארוכה "קובץ כ"ב שבט" ע' 7 ואילך (לקו"ד ח"ג תקע"א, ב ואילך).

(119) אלשיך עה"פ קרוב לסופו (ד"ה עוד יתכן). ראשית חכמה שער האהבה פ"ו קרוב לתחלתו. שלה" (סט), א. רא, א. שכה, ב. שכו, ב. ובכ"מ). וראה לקו"ש חל"ו ע' 128 ואילך.

(120) ראה קונטרס משיחות ש"פ תרומה תשמ"ז (סה"ש תשמ"ז ח"א ע' 347 ואילך. וש"נ). מכתבי "בין יו"ד וט"ו בשבט ה'תשמ"ז" (לקו"ש חכ"ו ע' 414 ואילך. שם ע' 420). ובכ"מ.

ועפ"ז יש לומר, שההוספה דכ"ב שבט (אחד עשר בכפליים) כוללת, שנוסף לכך שנעשה יחוד דעשר ואחד עשר (יום עשירי בחודש אחד עשר, עד יום אחד עשר בחודש אחד עשר) — דירה בתחתונים בכלל — נפעל ע"י האחד עשר השני, שהדירה נעשית "דירה נאה", שמרחיבה דעתו של אדם העלין. ויש לומר שע"ז (שעושים "דירה נאה" שמרחיבה דעתו של אדם) מודגש עוד יותר ההתאחדות ד"עשר" ו"אחד עשר", כי נוסף לכך שזו "דירה (הבטלה וטפלה) לו יתברך", הרי הדירה בתחתונים מוסיפה ומחדשת התרחבות חדשה אפילו לגבי למעלה כביכול.

זו. מזה ישנו הלימוד לנשי ובנות ישראל בכלל, ובמיוחד — להשלוחות תחינה דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו — שהתאספו יחדיו מכל קצוי תבל בה"כנינוס השלוחות העולמי":

נוסף לכך שלכל בני יש שליחות מהקב"ה לעשות דירה לו יתברך בתחתונים (כמדובר כמ"פ בארוכה), יש לנשי ובנות ישראל שליחות מיוחדת לעשות שתהי' "דירה נאה" עם "כלים נאים",

החל ע"י קיום וחיזוק דג' מצוות הנ"ל שניתנו להן במיוחד בדירה הפרטית שלהן, כשרות האכילה ושת"י, טהרת המשפחה, ונרות שבת קודש ויו"ט, כולל — ההשתדלות שגם ילדות קטנות (משהגיעו לידי

ימים טובים כך ישראל מתוקנן לגאולת מחר" (יום שכולו שבת וכולו טוב).

להבאת הגאולה האמיתית והשלימה
תיכף ומיד ממש, שתבוא "בשכר
נשים צדקניות שיש בדור", כנ"ל,

יח. ויהי רצון — והוא העיקר
מכל העיקרים — שכן תהי' לנו
בפועל, ותיכף ומיד ממש, ובפרט
בבואנו מכ"ב שבט, "בן יברך
ישראל" — שבזכות ובשכר נשים
צדקניות, שכל בני" יגאלו כבר
בגאולה האמיתית והשלימה,

והקיצו ורננו שוכני עפר, ובתוכם
— כ"ק מו"ח אדמו"ר ובתו הנפטרות,
עם כל הצדיקים וצדקניות וכל
הנשמות בכלל, וביחד עם כל בני"י
שנמצאים עכשיו נשמות בגופים —
לאריכות ימים ושנים טובות, נשמה
בריאה בגוף בריא — עוברים, בלי
שום הפסק כלל, לחיים נצחיים,
בגאולה האמיתית והשלימה ע"י
משיח צדקנו, ותיכף ומיד ממש, ולכל
לראש — תיכף ומיד ממש בפשטות
ממש¹²².

(122) באור ליום ב' פ' משפטים, כ"ב שבט,
חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאור"א: "קובץ כ"ב
שבט", פרוסת "לעקאח", שטר של חמש דולר
(לתתו (או חלופו) לצדקה). ואולי הוא גם כנגד הג'
קיים דתורה (הקובץ), עבודה ("לחמי לאשי",
ודוגמתו — לעקאח), וגמ"ח (צדקה). ובמספר של
חמש — ר"ת של שם הנפטרות. המו"ל.

ובכללות — לקבל החלטות
טובות להוסיף ולחזק את שטח
החינוך של בני ובנות ישראל, החל
מקטני קטנים (כנ"ל).

ועוד וגם זה עיקר — בפרט
בדורנו זה, ובמיוחד — אצל
השלוחות תחינה — להשפיע על
נשים ובנות נוספות, בכל עניני תורה
ומצוות ויהדות, הפצת התורה
והיהדות, בכל שלשת הקוים של תורה
עבודה וגמילות-חסדים, והפצת
המענינות חוצה.

ובפרט כשישנו הכח מכ"ק מו"ח
אדמו"ר נשיא דורנו ומבית הכנסת
ובית המדרש ובית מעשים טובים
שלו (שבו אנו נמצאים כעת), ששם
הוא עסק (בעשר שנים האחרונות
בחיים חיותו בעלמא דין) בתורה
עבודה וגמילות חסדים, ובהדגשה —
בכל שלשת הענינים, ובהפצת
המענינות חוצה, וזה נמשך אח"כ ע"י
כל אחד ואחת, ובאופן דמעלין
בקודש, גם לאחרי זה, ומוסיף והולך
ואור¹²¹;

כולל ועיקר — בזמננו זה, הרגעים
האחרונים לפני הגאולה — לעורר
בעצמן ובכל נשי ובנות ישראל אודות
גודל הזכות דנשי ובנות ישראל

(121) ראה הערה הבאה.